

ПРАВИЛА ЗА ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА НА ДОГОВОРЕН ФОНД “АКТИВА ЕВРОПЕЙСКА СТРАТЕГИЯ”

С настоящите Правила се урежда организационната структура и нивата на отговорност по оценка и управление на риска в “Актива Асет Мениджмънт” АД, както и правилата и процедурите за установяване, оценяване, управление и наблюдение на рисковете, на които са изложени или могат да бъдат изложени инвестициите на Договорен фонд “Актива Европейска Стратегия” (“Договорния фонд”, “Фонда”), организиран и управляван от “Актива Асет Мениджмънт” АД (“Управляващото Дружество”, “УД”).

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Настоящите правила регламентират модела за идентифициране, измерване, анализ и управление на рисковете, свързани с портфейла на Договорния фонд.

(2) Настоящите правила уреждат ефективни процедури за установяване на рисковете, с помощта на които, Управляващото Дружество може да оцени степента, в която Договорният фонд е изложен на пазарен риск, ликвиден риск, рискове за устойчивостта и риск на насрещната страна, както и на всички други рискове, включително оперативните рискове, които могат да бъдат съществени за Договорния фонд.

Чл. 2. Правилата за оценка и управление на риска са част от инвестиционната политика на Договорния фонд.

Чл. 3. Управляващото Дружество идентифицира и измерва всички рискови фактори, свързани с отделните инструменти в портфейла на Договорния фонд, след което измерва общата експозиция на портфейла към тези фактори и взема решения за лимити, толерантност и управление на рисковете на портфейлно ниво.

II. ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА

Чл. 4. (1) Организационната структура в Управляващото Дружество, свързана с управлението на риска е следната:

1. Съвет на директорите.
2. Изпълнителен директор и други лица, разполагащи с представителна власт (прокуриснт).
3. Служители, работещи по договор в следните отдели на Управляващото Дружество:
  - 3.1. Отдел „Управление на риска“;
  - 3.2. Отдел „Нормативно съответствие“;
  - 3.3. Счетоводен отдел.

(2) Организационната структура по ал. 1 гарантира спазването на основния принцип за разделянето на отговорностите между служителите с цел предотвратяване конфликти на интереси.

(3) Функцията по управление на риска може да бъде делегирана на трето лице при спазване на изискванията на чл. 106, ал. 1 – 2 и ал. 5 – 6 от ЗДКИСДПКИ.

Чл. 5. Съветът на директорите има следните отговорности по управление на риска:

1. Приема, съответно променя и допълва настоящите правила и следи за необходимостта от тяхната актуализация.
2. Определя рисковата политика на Договорния фонд, която може да бъде:
  - 2.1. консервативна;
  - 2.2. умерено-консервативна;
  - 2.3. умерено-рискова;
  - 2.4. рискова.

3. Контролира рисковите фактори в дейността на Договорния фонд и взема решения в границите на своите правомощия.
4. Извършва периодичен ежегоден преглед на настоящите правила.
5. Взема решения за кадрово, софтуерно и друго осигуряване на дейностите по оценка и управление на риска.
6. Следи за спазването на настоящите правила и участва активно в процеса на управление на риска.

Чл. 6. Лицата, овластени да представляват Управляващото Дружество, имат следните отговорности по управлението на риска:

1. Организируют работата по правилно провеждане на приетите от Съвета на директорите Правила по оценка и управление на риска.
2. Контролират спазването на приетите лимити.
3. Създават организация на работа, която осигурява спазването на определените лимити и нива на риск.
4. Следят за съответствието на прилаганите от съответните служители процедури по измерване, наблюдение и оценка на риска с приетите вътрешни актове на Управляващото Дружество.
5. Вземат решения за кадрово, материално-техническо и методическо осигуряване на дейностите по управление на риска.
6. Осигуряват на отдел "Управление на риска" съответните правомощия и достъп до цялата информация, необходими за изпълнение на функциите му по настоящите правила.

Чл. 7. Отдел „Управление на риска“ действа независимо от другите звена в Управляващото Дружество, отчита се пряко пред Съвета на директорите и има следните функции:

1. Разработва и прилага системата за управление на риска.
  2. Изпълнява настоящите правила.
  3. Гарантира съответствието с одобрената вътрешна система за ограничаване на риска на Договорния фонд, включително с нормативно определените лимити за стойността на общата рискова експозиция и риска на насрещната страна.
  4. консултира Съвета на директорите относно определянето на рисковия профил на Договорния фонд;
  5. докладва редовно пред Съвета на директорите и на Изпълнителния директор и други лица, притежаващи представителна власт, когато е приложимо, относно:
    - а. съответствието между текущото ниво на риск, на което е изложен Договорния фонд и одобрените рискови профили за него.
    - б. съответствието на дейността на Договорния фонд с вътрешната му система за ограничаване на риска.
    - в. адекватността и ефективността на процеса за управление на риска и по-специално дали са предприети подходящи коригиращи мерки в случаите, когато са констатирани недостатъци.
  6. докладва редовно пред Изпълнителния директор и другите лица, притежаващи представителна власт, представяйки текущото ниво на риск, на което е изложен Договорния фонд и за текущите или предвиджани нарушения на ограниченията, като по този начин се осигурява предприемането на навременни и подходящи действия.
- (2) Служителите от отдел „Управление на риска“ трябва да притежават подходяща квалификация за изпълнение на възложените му дейности.

III. ИДЕНТИФИКАЦИЯ И ИЗМЕРВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТТА НА ДОГОВОРНИЯ ФОНД И ИНВЕСТИЦИИТЕ

Чл. 8. (1) Процесът по установяването, управлението и наблюдаването на рисковете има за цел да редуцира влиянието на външните и вътрешните рискови фактори върху инвестициите, включително на рисковете, произтичащи от макроикономическата среда.

(2) Процедурите за управление на риска включват:

1. идентификация на риска;
2. оценка на риска;
3. избор на стратегия по отношение на риска;
4. избор на начини за намаление степента на риска;
5. контрол нивото на риска.

(3) Оценяването, анализа и мониторинга на рисковите фактори се извършва ежедневно от служителите в Отдел „Управление на риска”.

Чл. 9. Рисковите фактори, които оказват влияние върху инвестициите, управлявани от Управляващото Дружество са:

- а. пазарен риск - възможността да се реализират загуби поради неблагоприятни изменения в цените на ценни книжа, пазарните лихвени проценти, валутни курсове и други. Компонентите на пазарния риск са:
  - аа) лихвен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга поради изменение на нивото на лихвените проценти.
  - аб) валутен риск - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга или депозит, деноминирани във валута, различна от лев и евро, поради изменение на курса на обмяна между тази валута и лева или евро.
  - ав) ценови риск, свързан с инвестиции в акции или други дялови ценни книжа - рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неблагоприятни промени на нивата на пазарните цени.
- б. кредитен риск – възможността от намаляване на стойността на позицията в един финансов инструмент при неочаквани събития от кредитен характер свързани с емитентите на финансови инструменти, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и държавите, в които те извършват дейност. Компонентите на кредитния риск са:
  - аа) контрагентен риск – рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки.
  - аб) сетълмент риск – рискът, възникващ от възможността Договорният фонд да не получи насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като той е изпълнил задълженията по дадени сделки към този контрагент.
  - ав) инвестиционен кредитен риск – рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга, поради кредитно събитие при емитента на този инструмент.
- в. операционен – възможността да се реализират загуби, свързани с грешки или несъвършенства в системата на организация, недостатъчно квалифициран персонал, неблагоприятни външни събития от нефинансов характер, включително и правен риск;
- г. ликвиден риск – възможността от загуби от наложителни продажби на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.
- д. риск от концентрация – възможността от загуба поради неправилна диверсификация на експозиции към емитенти, групи свързани емитенти, емитенти от един и същ икономически отрасъл, географска област или възникнал от една и съща дейност, което може да причини значителни загуби, както и рискът, свързан с големи непреки кредитни експозиции.

- е. събития или условия от екологично, социално или управленско естество (Environmental, Social, and Governance/ESG), които, ако настъпят, може да имат действително съществено или потенциално отрицателно въздействие върху стойността и/или възвръщаемостта на инвестициите.

Чл. 10. Управляващото Дружество във връзка с всички рискове, на които е изложен Договорният фонд, предприема следните действия:

1. установява адекватно документирани организационни мерки, процеси и техники за измерване на рисковете, които гарантират, че рисковете, свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия риск профил на Договорния фонд, са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни.
2. извършва при необходимост периодични бек тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел.
3. извършва периодични, но не по-малко от веднъж годишно стрес тестове на ликвидността и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на Договорния фонд.
4. Управляващото Дружество може да извършва стрес тест на ликвидността на всеки три месеца или по-често, или при възникване на необходимост, като причините за определянето на по-ниска или по-висока честота са определени в Политиката за провеждане на стрес тестовете за ликвидността на Договорния фонд.
5. правилата за извършването, документирането и докладването на стрес тестовете за ликвидността на Договорния фонд се уреждат с Политиката за провеждане на стрес тестове за ликвидността на Договорния фонд.

IV. ПАЗАРЕН РИСК

Чл. 11. Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на пазарния риск, свързан с осъществяването на дейността на Договорния фонд.

Чл. 12. (1) Управляващото Дружество измерва лихвения риск чрез изчисляването на дюрация. Дюрацията е основната мярка за чувствителността на дадена ценна книга към изменението на нивото на лихвените проценти. Управляващото Дружество използва метода на модифицираната дюрация, за да измери лихвения риск, свързан с всяка ценна книга, базирана на лихвен процент. Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на лихвения риск.

(2) Дългосрочната стратегия за управление на лихвения риск включва:

1. Идентифициране на основните рискови идентификатори и представянето им пред Съвета на директорите на Управляващото Дружество.
2. Съблюдаване рисковия профил на Договорния фонд.
3. Изпълнение на инвестиционната стратегия на Договорния фонд.
4. Запазване в максимална степен инвестициите на вложителите в Договорния фонд.

(3) Краткосрочната стратегия включва:

1. Съблюдаване на приетите от Съвета на директорите политики и процедури по управление и редуциране на лихвения риск.
2. Съблюдаване на приетите от Съвета на директорите процедури и приложими методи за оценка на и измерване на лихвения риск.

Чл. 13. (1) Управляващото Дружество измерва валутния риск за всяка валута, различна от лев и евро, прилагайки краткосрочна и дългосрочна стратегия.

(2) Дългосрочната стратегия за управление на валутния риск включва измерване чрез използване на историческата волатилност на курса на съответната валута към лева или еврото спрямо нетната валутна експозиция.

(3) Краткосрочната стратегия за управление на валутния риск включва:

1. Съблюдаване на приетите от Съвета на директорите политики и процедури по управление и редуциране на валутния риск.
2. Съблюдаване на приетите от Съвета на директорите процедури и приложими методи за оценка на и измерване на валутния риск.

Чл. 14. (1) Управляващото Дружество прилага краткосрочна стратегия за управление на ценовия риск като измерва и анализира получените резултати чрез метода „историческа волатилност, измерена чрез стандартно отклонение“. При невъзможност за прилагане на метода по изр. първо, Управляващото Дружество използва стандартното отклонение на избрания индекс на регулирания пазар, на който се търгуват дадените акции като заместител при цялостния анализ на портфейла на Договорния фонд. Показателите по тази алинея се изчисляват веднъж в месеца.

(2) Общият риск на портфейла на Договорния фонд се измерва чрез историческата волатилност на цената на дяловете, измерена чрез стандартно отклонение.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на ценовия риск включва:

1. оценка на приложимостта и ефективността на използваните методи за измерване на ценовия риск;
2. изготвяне на предложения до Съвета на директорите на Управляващото Дружество при установяване на необходимост от промяна на използваните методи за измерване на ценовия риск.

Чл. 15. Ръководителят на отдел „Управление на риска“ следи ежедневно ограниченията на инвестициите по групи финансови инструменти, описани в Правилата на Договорния фонд, като по този начин осигурява спазването на определената рискова политика на Договорния фонд. Всяко преминаване на ограниченията по предходното изречение се документира от отдел „Управление на риска“ и се докладва на Съвета на директорите за предприемане на коригиращи действия.

V. КРЕДИТЕН РИСК И РИСК НА НАСРЕЩНАТА СТРАНА

Чл. 16. Кредитен риск е общо рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена ценна книга при неочаквани събития от кредитен характер, свързани с емитентите на ценни книжа, насрещната страна по борсови и извънборсови сделки, както и неочаквани събития в държавите, в които те извършват дейност.

Чл. 17. Управляващото Дружество разглежда три основни вида кредитен риск:

1. Контрагентен риск е рискът от неизпълнение на задълженията от насрещната страна по извънборсови сделки. Експозицията на Договорния фонд към насрещната може да бъде намалена като се използва обезпечение, което трябва да бъде достатъчно ликвидно. Обезпечението е ликвидно, ако то може да бъде продадено на цена, която е близка до неговата оценка преди момента на извършване на продажбата.
2. Сетълмент риск е рискът, възникващ от възможността взаимните фондове да не получат насрещни парични средства или финансови инструменти от контрагент на датата на сетълмент, след като те са изпълнили задълженията по дадени сделки към този контрагент. Управляващото Дружество измерва този риск чрез стойността на всички неприключили сделки с една насрещна страна като процент от стойността на управлявания портфейл. Не се включват сделките сключени при условие на сетълмент DVP (доставка срещу плащане) и на пазари с функциониращ клирингов механизъм.
3. Инвестиционен кредитен риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в дадена дългова ценна книга поради кредитно събитие при емитента на този инструмент. Кредитно събитие включва обявяване в несъстоятелност, неплатежоспособност, съществена промяна в капиталовата структура, намаляване на кредитния рейтинг и др.

Управляващото Дружество извършва качествен и количествен кредитен анализ на базата на:

- 3.1. Финансовите отчети на емитента;
- 3.2. Капиталовата структура на емитента;
- 3.3. Обезпечението на емисията, в случаите, когато емисията е обезпечена;
- 3.4. Управлението и репутацията на емитента.

Чл. 18. Лимитите за сделки и нивата на риск, свързани с кредитния риск, се одобряват и преразглеждат на годишна база от Съвета на директорите на УД Управляващото Дружество или когато е наложително - по предложение на отдел „Управление на риска”.

Чл. 19. (1) Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна.

(2) Краткосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. текуща и последваща оценка на кредитния риск на дълговите финансови инструменти в портфейла на Договорния фонд чрез качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на емитента, обезпечението на емисията, управлението и репутацията на емитента или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг за целите на оценката.
2. текуща и последваща оценка на кредитния риск на насрещната страна по извънборсови сделки посредством качествен и количествен анализ на базата на финансовите отчети на контрагентите по извънборсови сделки, предоставеното обезпечението (в случай на наличие на такова), управлението и репутацията на съответния контрагент или използване на присъдения му външен кредитен рейтинг;
3. проследяване стойността и честотата на неприключилите сделки с даден контрагент;
4. ежедневен контрол върху спазването на законите и приетите вътрешни лимити за концентрация към кредитен риск;
5. постоянно наблюдение на развитието и взаимовръзките между пазарите и икономиката, което улеснява идентифицирането на потенциални рискове от концентрации на кредитен риск (както на ниво група, така и на самостоятелна основа) и факторите, които ги предизвикват.

(3) Дългосрочната стратегия за управление на кредитния риск и риска на насрещната страна включва:

1. изграждане на адекватни системи за управление на информацията, които да позволяват идентифициране на концентрации на кредитен риск и риск на насрещната страна;
2. изпълнение на инвестиционната стратегия на Договорния фонд и запазване в максимална степен на инвестициите на вложителите в него.
3. пререструктуриране на портфейла на Договорния фонд в случаите на установен риск от влошаване платежоспособността на даден емитент или контрагент или група емитенти или контрагенти, установена прекомерна концентрация на кредитен риск и др. Портфейлът на Договорния фонд се пререструктурира по предложение на отдел
4. „Управление на риска”, съгласувано с отделът/ите отговарящ/и за инвестициите и анализите.

VI. ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

Чл. 20. (1) Оперативните рискове могат да бъдат:

1. Вътрешни – свързани с организацията на работата на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Договорния фонд.

2. Външни – свързани с макроикономически, политически и други фактори, които оказват и/или могат да окажат влияние върху дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Договорния фонд.

(2) Вътрешните оперативни рискове се състоят без да се ограничават до:

1. Рискове, свързани с персонал.
2. Технологичен риск.

(3) Външните оперативни рискове се състоят (без да се ограничават) до:

1. Риск на обкръжаващата среда;
2. Риск от физическо вмешателство.

Чл. 21. (1) Оценката на оперативните рискове, свързани с дейността на Договорния фонд, се извършва от отдел „Управление на риска”.

(2) Служителите, работещи в Управляващото Дружество оказват пълно съдействие на отдел „Управление на риска”.

(3) Рисковете, свързани с дейността на Фонда, се оценяват с една от следните оценки:

1. нисък – когато всички рискове са покрити с адекватни контролни процедури с висока ефективност и липсват или са налице незначителни отклонения.
2. среден – когато всички рискове са покрити в известна степен с контролни процедури с недостатъчна ефективност.
3. висок – когато не всички рискове са покрити с контролни процедури и/или процедурите на предварителния контрол липсват или не действат ефективно, в резултат на което е нарушено спазването на принципите за добро управление и прозрачност.

Чл. 22. (1) Рисковете, свързани с персонала, са рисковете от загуби, свързани с възможността от грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация, неблагоприятни изменения в трудовото законодателство.

(2) Методи за управление на рисковете, свързани с персонала:

1. Ясно дефиниране на вътрешни правила относно правата и задълженията на служителите.
2. Ясно дефинирани вътрешни правила за достъп до информационните системи и бази данни на Управляващото Дружество.
3. Регулярни обучения на персонала по теми, свързани с:
  - а. финансова теория и практика;
  - б. управление на риска;
  - в. нормативната база, имаща отношение към дейността на Фонда;
  - г. информационни технологии и сигурност;
  - д. други.
4. Регулярни срещи между отделните звена на Управляващото Дружество за обмяна на опит, впечатления и препоръки, по отношение на източниците на риск и търсене на решения за управлението и минимизирането им.
5. Ежегодни събеседвания и оценка на персонала.
6. Поддържане на отворени, открити комуникации между различните звена в Управляващото Дружество.

Чл. 23. (1) Технологичен риск е рискът, свързан със загуби, обусловени от несъвършенството на използваните технологии - неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни.

(2) Методи за управлението на технологичните рискове:

1. архивиране на информационната система на Договорния фонд;
2. прилагане на процедура за възстановяване на работоспособността на информационната система на Договорния фонд;
3. организация и управление на достъпа на потребителите до информационната система на Договорния фонд;

- а. дефиниране на различни класове информация, съхранявана в Управляващото Дружество;
- б. дефиниране на нива на достъп на служителите на Управляващото Дружество според длъжностната им характеристика.

Чл. 24. (1) Риск на обкръжаващата среда е рискът, свързан с възможните загуби, свързани с изменения в средата от нефинансов характер, в която оперира Договорният фонд - изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система.

(2) Методи за управление на рисковете, свързани с обкръжаващата среда:

1. Поддържане на актуална база данни с нормативната регламентация, имаща отношение към дейността на Договорния фонд;
2. Използване на външни консултанти и юридически кантори в случай на необходимост за привеждане на дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Договорния фонд в съответствие с нормативните изисквания и промените в тях;
3. Вземане на активно участие в публичните обсъждания по отношение планирани промени в нормативната уредба, касаеща дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Договорния фонд.

Чл. 25. (1) Риск от физическо вмешателство – това са рисковете, асоциирани със загуби, вследствие на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Договорния фонд – грабеж, терористичен акт, непозволено проникване в информационната система на Договорния фонд или Управляващото Дружество.

(2) Методи за управление на риска от физическо вмешателство:

1. Сключване на договор с охранителна фирма за осъществяване на 24-часово наблюдение и контрол на помещенията, в които се намират технологичните средства и архивите на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Договорния фонд;
2. Профилактика на регулярна база на въведените системи за наблюдение и контрол;
3. Разработване на процедура за евакуация на служителите в случаите на непосредствено физическо вмешателство в дейността на Управляващото Дружество във връзка с управлението на Договорния фонд;
4. Процедура за докладване на инциденти.

Чл. 26. (1) Управляващото Дружество прилага краткосрочна и дългосрочна стратегия за управление на операционния риск, свързан с осъществяването на дейността на Договорния фонд.

(2) Дългосрочната стратегия предвижда следните принципи при развитието на управлението на операционния риск:

1. Идентифициране на основните рискови идентификатори и представянето им пред Съвета на директорите.
2. Създаване на карта на процесите в Управляващото Дружество, както и правила за разпределението на задачите и отговорностите на отделите при всеки един от процесите.
3. Измерване статистически на точките, в които са концентрирани най-много събития.
4. Усъвършенстване на организацията, създавайки ясни правила и инструкции за всеки един от процесите.
5. Изготвяне на стратегия за редуциране на риска, чрез сключване на застраховки и други механизми за прехвърляне на риска.
6. Сътрудничество на отдела „Управление на риска” с отдел „Нормативно съответствие”.
7. Определяне на служителите, които ще са отговорни за следене на процесите, протичащи в отделите на Управляващото Дружество, свързани с дейността на Договорния фонд.

(3) Краткосрочната стратегия за управлението на операционния риск включва:

1. Основната цел на краткосрочната стратегия е определяне на насоките, които трябва да бъдат следвани за идентифициране, оценка, наблюдение, контрол и намаляване на операционния риск, свързан с дейностите на Договорния фонд, както и определяне на

организационната структура в Управляващото Дружество, заета със създаването и практическото прилагане на системата за управление на операционния риск.

2. Идентифициране на операционния риск - за откриване и разграничаване на операционния риск от другите видове риск, Управляващото Дружество използва подробен анализ на бизнес процесите в дружеството, както и вътрешно за всеки отдел изследване, което представлява дейност по установяване на факти, спомагащи за разкриването, определянето и локализирането на източниците и концентрация на операционен риск в дейността на Договорния фонд. Допуска се определени (малко на брой) рискове да не бъдат проследени (неидентифицирани). Поради тази причина се цели да се подобри съвременното установяване на неидентифицираните рискове във всеки отдел.
  - 2.1. С цел по-точно разпределяне на операционните събития по рискови класове в зависимост от първопричината за тяхното възникване, в дейността на Договорния фонд са идентифицирани, като потенциални четири основни рискови категории:
    - а. Рискове свързани с персонал (например: грешки, недобронамереност, недостатъчна квалификация).
    - б. Технологичен риск (например: неадекватност на провежданите операции, липса на прецизност на методите на обработка на данните, ниско качество на използваните данни).
    - в. Риск на обкръжаващата среда (например: изменения в законодателството, политически изменения, изменения в данъчната система).
    - г. Риск от физическо вмешателство (например: грабеж, терористичен акт, неправомерно проникване в информационната система, природни бедствия, пожар).
  - 2.2. Бизнес процес - Една или няколко свързани помежду си процедури или операции, които съвместно реализират определена бизнес задача и реализирането им води до конкретни резултати. С оглед постигането на по-точни резултати в оценка на операционния риск са идентифицирани някои от следните бизнес процеси:
    - а. Управление на портфейли;
    - б. Координация и комуникация;
    - в. Организация и управление на продажбите и обслужване на клиенти;
    - г. Управление на риска;
    - д. Осъществяване на вътрешен контрол;
    - е. Дистрибуция на дялове на Договорния фонд;
    - ж. Счетоводство на Договорния фонд;
    - з. Счетоводство на Управляващото Дружество;
    - и. Логистика;
    - й. Управление на Човешките ресурси;
    - к. Управление на Управляващото Дружество;
    - л. Процес на регулативно и вътрешно групово отчитане, управленска информация;
    - м. Оценка на НСА.
3. Краткосрочната стратегия за управлението на операционния риск задължително включва мерки за улесняване обработката и анализа на данни, мерки за контрол върху загубата на данни или ползването им от неуправомощени лица, както и мерки за ограничаване на операционния риск при кризисни обстоятелства и други.
4. Дългосрочната стратегия предвижда следните принципи при развитие управлението на операционния риск в дейността на Договорния фонд:
  - а. Идентифициране на основните рискови идентификатори и представянето им пред Съвета на директорите на Управляващото Дружество;
  - б. Създаване на карта на процесите в дружеството, включваща разпределението на задачите и отговорностите на звената при всеки един от процесите.

- в. Усъвършенстване на организацията, създавайки ясни правила и инструкции за всеки един от процесите.
  - г. Определяне на ръководителите по звена, които да отговарят за качеството на данните, които се подават и използват.
  - д. Изготвянето на правила за сътрудничество със „Звеното за нормативно съответствие” на Управляващото Дружество.
  - е. Определяне на служителите, които ще са отговорни за следене на процесите, протичащи в звената на Управляващото Дружество, свързани с дейността на Договорния фонд.
5. Управление/Редуциране на риска – стратегията включва прилагането на правила уреждащи организационната структура и нивата на отговорност, както и политики по управление на рисковете, конкретизирани във вътрешните за Управляващото Дружество документи. Отдел „Управление на риска” може да извършва по-задълбочени анализи на рисковите фактори, както и да определя нови методи за управлението/редуцирането им.

VII. ЛИКВИДЕН РИСК

- Чл. 27. (1) Управляващото Дружество анализира ликвидния риск на база исторически данни за входящи и изходящи парични потоци, свързани с дейността на Договорния фонд.
- (2) Управляващото Дружество следи стриктно ликвидните средства в портфейла на Договорния фонд да не спадат под определения в Правилата му минимален праг.
- (3) Договорният фонд е длъжен да инвестира в ликвидни прехвърляеми ценни книжа и други ликвидни финансови активи, както и да поддържа такава структура на активите и пасивите, която да му позволява да изпълнява във всеки момент задълженията си по обратното изкупуване на дяловете.
- (4) Управляващото Дружество управлява ликвидния риск съгласно Правилата за поддържане и управление на ликвидността и в съответствие с политиката за обратно изкупуване, установена в правилата на Договорния фонд.

VIII. РИСК ОТ КОНЦЕНТРАЦИЯ

- Чл. 28. (1) Управляващото Дружество не може да инвестира повече от 5 на сто от активите на Договорния фонд в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице.
- (2) Управляващото Дружество не може да инвестира повече от 20 на сто от активите на Договорния фонд във влогове в едно лице по чл. 38, ал. 1, т. 6 от ЗДКИСДПКИ.
- (3) Управляващото Дружество може да инвестира до 10 на сто от активите на Договорния фонд в прехвърляеми ценни книжа или в инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, само при условие че общата стойност на инвестициите в лицата, във всяко от които са инвестирани повече от 5 на сто от активите на Договорния фонд, не надвишава 40 на сто от активите му. Ограничението по изречение първо не се прилага относно влоговете в кредитни институции, върху които се осъществява пруденциален надзор. При изчисляване на общата стойност на активите по изречение първо не се вземат предвид прехвърляемите ценните книжа и инструментите на паричния пазар по ал. 5.
- (4) (Изм. с решение на СД от 08.12.2023г.) Независимо от ограниченията по ал. 1 – 2, Договорният фонд не може да комбинира инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, когато в резултат на това комбиниране общата стойност на тези инвестиции ще надвиши 20 на сто от активите му.

(5) Управляващото Дружество може да инвестира до 35 на сто от активите на Договорния фонд в прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, ако ценните книжа и инструментите на паричния пазар са издадени или гарантирани от държава членка, от нейни регионални или местни органи, от трета държава или от публична международна организация, в която членува поне една държава членка.

(6) Инвестиционните ограничения по ал. 1 - 5 не могат да бъдат комбинирани, когато в резултат на това комбиниране общата стойност на инвестициите на Договорния фонд в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, издадени от едно лице, влоговете при това лице, ще надвиши 35 на сто от активите на Договорния фонд.

(7) Дружествата, включени към една група, за целите на съставяне на консолидиран финансов отчет съгласно признатите счетоводни стандарти, се разглеждат като едно лице при прилагане на ограниченията по ал. 1 – 6.

(8) Общата стойност на инвестициите в прехвърляеми ценни книжа или инструменти на паричния пазар, емитирани от дружествата в една група, не може да надвишава 20 на сто от стойността на активите на Договорния фонд.

(9) Договорният Фонд не може да придобива повече от:

1. десет на сто от акциите без право на глас, издадени от едно лице;
2. десет на сто от инструментите на паричния пазар, издадени от едно лице;
3. двадесет и пет на сто от дяловете на една колективна инвестиционна схема или друго предприятие за колективно инвестиране, което отговаря на изискванията на чл. 4, ал. 1 от ЗДКИСДПКИ.

(10) Ограниченията по този член не се прилагат, когато се упражняват права на записване, произтичащи от прехвърляеми ценни книжа и инструменти на паричния пазар, които са част от активите на Договорния фонд.

(11) При нарушение на инвестиционните ограничения по причини извън контрола на Управляващото Дружество или в резултат на упражняване права на записване, Управляващото дружество приоритетно, но не по-късно от шест месеца от възникване на нарушението, чрез сделки за продажба привежда активите на Договорния фонд в съответствие с инвестиционните ограничения, като отчита интересите на притежателите на дялове. В тези случаи Управляващото Дружество е длъжно в 7-дневен срок от извършване на нарушението да уведоми комисията, като предостави информация за причините за възникването му и за предприетите мерки за отстраняването му.

Чл. 29. (1) Управляващото Дружество във връзка с всички рискове, на които е изложен Договорният фонд, предприема следните действия:

1. установява адекватно документирани организационни мерки, процеси и техники за измерване на рисковете, които гарантират, че рисковете, свързани с всяка позиция и нейното влияние върху общия рисков профил, са правилно измерени въз основа на точни и надеждни данни;
2. извършва при необходимост периодични бек тестове за преглед на валидността на мерките за измерване на риска, които включват прогнози и оценки, базирани на модел;
3. извършва периодични, но не по-малко от веднъж годишно, стрес тестове на ликвидността и сценарийни анализи, с цел подготовка за извършване на действия в случай на настъпване на рисковете, възникващи от потенциални промени в пазарните условия, които може да повлияят неблагоприятно на Договорния фонд.
4. установява, прилага и поддържа документирана система, представляваща система от вътрешни рискови ограничителни прагове за Договорния фонд, която:
  - а. осигурява съответствие с рисковия профил на Договорния фонд;
  - б. указва мерките, прилагани за управление и контрол на съответните рискове за Договорния фонд, отчитайки всички съществени рискове, определени съгласно настоящите Правила;

5. гарантира, че за Договорния фонд текущото равнище на риск отговаря на нивото, определено от системата за вътрешните рискови лимити по т. 4;
  6. установява, прилага и поддържа подходящи процедури, които осигуряват предприемането на навременни коригиращи действия в най-добрия интерес на притежателите на дялове, в случай на настъпване на предвиждани/предвидими нарушения на системата за вътрешните рискови лимити по т. 4.
- (2) Съветът на директорите на Управляващото Дружество установява вътрешно рискови ограничителни прагове на ниво 99 % от ограниченията по чл. 28.
- (3) Всяко преминаване на праговете по ал. 2 се документира от отдел „Управление на риска” и се докладва на Съвета на директорите за предприемане на коригиращи действия.

IX. РИСК ЗА УСТОЙЧИВОСТ

Чл. 30. Начинът, по който Управляващото Дружество ще интегрира рисковете за устойчивостта в процеса на вземане на инвестиционни решения при управление на Договорния фонд е съгласно Политика за интегриране на рисковете за устойчивостта в процеса на вземане на инвестиционни решения и предоставяне на инвестиционни съвети.

Чл. 31. В рамките на така установения процес по вземане на инвестиционни решения към настоящия момент влиянието на рисковете за устойчивостта няма тежест при вземане на инвестиционното решение и Управляващото Дружество текущо не взема предвид неблагоприятните въздействия върху устойчивостта в рамките на формална и обвързваща стратегия по чл. 4 на Регламент (ЕС) 2019/2088 като участник на финансовите пазари, поради обективни причини подробно посочени в Политиката по чл. 30.

X. НАБЛЮДЕНИЕ И ПЕРИОДИЧНА ОЦЕНКА ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ НА ВЪТРЕШНИТЕ ПРАВИЛА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 32. Управляващото Дружество задължително оценява рисковете, свързани с портфейла на Договорния фонд, използвайки данни за фиксиран период време (напр. месец, година и т.н.) като актуализира входящите данни на дневна база.

Чл. 33. Отдел „Управление на риска” си сътрудничи тясно с отдел „Нормативно съответствие” в Управляващото Дружество. Това сътрудничество включва следните неизчерпателно изброени дейности:

1. Ръководителят на отдел „Нормативно съответствие” информира Ръководителя на Отдел „Управление на риска” за всякакви промени в нормативната уредба, засягащи дейността на отдел „Управление на риска”, персонала на Управляващото Дружество и/или дейността на Договорния фонд;
2. Ръководителят на отдел „Нормативно съответствие” уведомява Ръководителя на Отдел „Управление на риска” за решения на Съвета на директорите, които засягат дейността на отдела, вкл., но не само приемането на оздравителни програми и др.;
3. Ръководителят на отдел „Нормативно съответствие” уведомява незабавно Ръководителя на Отдел „Управление на риска” и Съвета на директорите за установени злоупотреби, измами, грешки и/или неточности, свързани с операционния риск;
4. Ръководителят на отдел „Нормативно съответствие” подпомага Отдел „Управление на риска” при изготвянето на проект на изменения и/или допълнения в настоящите Правила, в случай, че такива са необходими;
5. Отдел „Управление на риска” осигурява пълно съдействие на отдел „Нормативно съответствие”, вкл. като го информира за установени нередности, грешки, измами с цел

предприемане на необходимите действия за предотвратяване и/или отстраняване на негативните последици от тях.

XI. СЧЕТОВОДНИ ПРОЦЕДУРИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Чл. 34. Основна цел на счетоводните процедури е адекватното събиране, обработване и представяне на достоверна, систематизирана и навременна информация за степента на риск, на която е изложен Договорния фонд.

Чл. 35. Своевременното и вярно представяне на информацията за степента на изложеност на риск пред Съвета на директорите е предпоставка за недопускане на концентрация на рисковете и понасяне на финансови загуби.

Чл. 36. Счетоводните процедури трябва да осигуряват всеобхватност на стопанските процеси, като по този начин се минимизира риска от загуба и изкривяване на информацията за моментното състояние на Договорния фонд.

Чл. 37. Счетоводните процедури трябва да осигуряват подходящо структуриране на финансово-счетоводната информация за целите на управление на рисковете от Управляващото Дружество. Това се постига чрез детайлизиране и адекватно групиране на информацията от първичните счетоводни документи, на базата на индивидуалния сметкоплан и специализирано програмно осигуряване.

Чл. 38. За осъществяване на целите, стоящи пред счетоводните процедури за управление на рисковете, е необходимо съгласуваност с всички звена в Управляващото Дружество.

Чл. 39. Предпоставките за правилното функциониране на счетоводните процедури са:

1. Спазване на одобрената от Съвета на директорите счетоводна политика, изработена в съответствие с Международните стандарти за финансови отчети;
2. Вярно, точно и своевременно осчетоводяване на стопанските процеси;
3. Осигуряване на необходимия информационен поток към счетоводния отдел;
4. Навременност на подаваната към счетоводния отдел информация;
5. Структуриране на индивидуалния сметкоплан за целите на получаване на необходимата счетоводна информация;
6. Активно взаимодействие с отдел "Управление на риска" и другите звена на Управляващото Дружество за получаване на вярна и навременна информация за степента на изложеност на риск;
7. Наличие на програмни продукти, целящи автоматизиране на процесите, систематизиране на информацията, улесняване достъпа на данните от първичните документи и източници и надеждното им архивиране;
8. Организационна структура на счетоводния отдел в съответствие с нуждите на Управляващото Дружество, при ясно определени права, отговорности и нива на достъп до информацията;
9. Ежедневно осчетоводяване на всички операции, както и преоценка на финансовите инструменти в портфейла на Договорния фонд, съобразно нормативните изисквания и възприетата счетоводна политика;
10. Ежедневно извличане, предоставяне на други звена и на ръководството на Управляващото Дружество, както и анализ на информацията за оценка на рисковете;
11. Ежедневно изготвяне на баланс и аналитична оборотна ведомост и активно участие при изготвяне на ежедневните справки;
12. Предвиждане на коригиращи действия при допускане на грешки от различно естество в счетоводния отдел;
13. Възможност за контрол на дейността от отдел „Нормативно съответствие” и Съвета на директорите на Управляващото Дружество;

14. Надежно съхраняване на хартиените носители на информация чрез осигуряването на подходящи помещения за това.

Чл. 40. Управляващото Дружество определя източниците на ценова информация, данните от които ще се ползват за ежедневна и/или ежемесечна преоценка на позициите в портфейла на Договорния фонд, както и отговорните за това служители.

Чл. 41. Източници на цени за финансови инструменти, търгуеми в страната, са официалният бюлетин на “Българска фондова борса” АД и бюлетините на многостранни системи за търговия.

Чл. 42. Източници на информация за финансови инструменти, допуснати до търговия на чуждестранни регулирани пазари са информационните системи на съответните пазари и другите места за търговия, първичните дилъри на ДЦК и др.

Чл. 43. За всяка от позициите във финансови инструменти, които нямат текущи котировки за цени се определя метод за пресмятане на справедливата ѝ цена, като този метод се следва последователно. Отговорните за пресмятането на справедливите цени длъжностни лица, трябва да могат да дават разяснения по калкулациите и периодично да проверяват пригодността и адекватността на използваните методи.

Чл. 44. Управляващото Дружество следва да делегира отговорности на служители, които да следят за отклоненията в сетълмента по сделките с дългови инструменти, акции, валути и стоки.

XII. АДМИНИСТРАТИВНИ ПРОЦЕДУРИ

Чл. 45. Административните процедури, необходими за осъществяване на дейността на Управляващото Дружество са:

1. Настоящите правила за управление на риска на Фонда се изменят и допълват от Съвета на директорите и влизат в сила след одобрение от Заместник – председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ Управление „Надзор на инвестиционната дейност“;
2. Наличие на система за осъществяване на вътрешен контрол;
3. Поредица от действия на служители, във връзка с осъществяване на дейността на Управляващото Дружество съобразно издадения му лиценз;
4. Упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на Управляващото Дружество:
  - а. упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи се извършва със съответните пълномощни, като се упоменават правата, с които всеки служител разполага;
  - б. при упълномощаване на служители за потвърждаване и подписване на документи в рамките на дейността на Управляващото Дружество следва да се съблюдава спазването на принципа на „четирите очи“ за проверка на първичните и последващи документи;
  - в. при промяна на представителната власт на служителите, надлежно се уведомяват институциите и лицата, пред които пълномощните са били представени.
5. Процедурата за създаване, функциониране и управление на данните и документите в Управляващото Дружество, включително и тяхното архивиране, е следната:
  - а. документите се създават от служители от отдела, в чиято компетентност е тяхното създаване;
  - б. документооборотът се извършва в съответствие с вътрешните правила на Управляващото Дружество;
  - в. Поддържа се документация и се води архив съгласно изискванията на Наредба №44 за изискванията към дейността на колективните инвестиционни схеми, управляващите дружества, националните инвестиционни фондове, алтернативните инвестиционни

фондове и лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове и другото приложимо законодателство.

6. Администриране и управление на информационната система – извършва се от Управляващото Дружество или външни за Управляващото Дружество контрагенти;
7. Правила и отговорни служители за уведомяване на Комисията за финансов надзор относно дейността на Управляващото Дружество.

(2) Административните процедури по ал. 1 се съдържат в нормативен акт и/или във вътрешни правила, политики и процедури на Управляващото Дружество.

Чл. 46. (1) Вътрешните правила на Управляващото Дружество трябва да съдържат и осигуряват:

1. идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която позволява на всяко лице в Управляващото Дружество да поеме определена отговорност;
2. ефективна комуникация по хоризонтална и вертикална линия и на всички йерархични нива на Управляващото Дружество;
3. политики и процедури за разрешаване и одобряване;
4. политики и процедури за разделяне на отговорностите по начин, който не позволява един служител едновременно да носи отговорност по одобряване, изпълнение, осчетоводяване и контрол на сделките;
5. политики и процедури за достъп до информацията;
6. правила за управление на човешките ресурси.
7. ефективна и навременна система за отчетност, включваща: нива и срокове за докладване; видове отчети, които се представят от звеното за управление на риска на Комисията, на управителните органи, висшето ръководство и на лицата, осъществяващи надзорни функции; форми на докладване при откриване на грешки, нередовности, неправилна употреба, измами или злоупотреба.

(2) С оглед разпределението на функциите между различните отдели и служители в отделите, и при спазване на изискването за разделяне на отговорностите, следва да са изготвени и да се спазват длъжностни характеристики за всяка заемана длъжност в Управляващото Дружество, в които се определят изискванията към лицата за назначаването им на съответната длъжност и кръга от задължения, които им се възлагат.

Чл. 47. Във вътрешните правила Управляващото Дружество регламентира случаите на конфиденциалност при работа с вътрешна информация, както и нормите за поведение на служителите по отношение на клиентите на Управляващото Дружество, в случаи, когато услугата, искана от клиент, се отнася до инвестиция, информацията за която не е публично достояние.

ХІІІ. ОТЧЕТНОСТ И РАЗКРИВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ

Чл. 48. Отдел „Управление на риска“ изготвя и предоставя:

1. На Изпълнителния директор и Прокурориста на Управляващото Дружество месечни справки за Фонда, включваща показателите, измерващи всеки отделен вид риск, заложен в настоящите правила, както и други показатели, осигуряващи допълнителна управленска информация.
2. На Съвета на директорите, доклад за дейността си периодично, но не по-малко от веднъж годишно.

Чл. 49. (1) Отчитане на настъпили инциденти – отчитането на настъпили инциденти цели:

1. да спомага за формирането на информационна база за загуби, предизвикани от операционни инциденти.

2. да спомага за подобряване на процеса по управление на операционния риск и възможностите за ограничаването му чрез подобряване на информацията за действителната цена на операционния риск.
  3. периодично да измерва стойността на възникващите вследствие операционен риск инциденти, осигурявайки по-добра възможност на мениджмънта за ограничаване на разходите.
  4. да подобри възможността за реагиране при значителни операционни инциденти.
  5. Да създаде изцяло синхронизирана процедура за събиране на данни и отчитане, както и избягване на дублиране на информация и празноти.
    - (2) Политиката по управление на риска изисква незабавно отчитане инциденти, които са значими, имат заплашителен характер, имат отношение към репутацията на Управляващото Дружество, имат незаконно или осквернително действие.
    - (3) (Изм. с решение на СД от 08.12.2023г.) С цел повишаване културата по управление на рискови ситуации и оценка на адекватността и ефективността на предприеманите мерки, Договорният фонд следва да изготвя дневник на регистрирани инциденти, който да съдържа описание на събитието, местоположение на възникването му, дата и час на възникване, лице/а, регистрирало/и инцидента, както и отговорно/и лице/а и изпълнени задачи. Поддържането и воденето на дневника се осъществява от отдел "Управление на риска".
- Чл. 50. (1) Управляващото Дружество извършва оценка, осъществява контрол и преглед на системата за управление на риска най-малко веднъж годишно, в срок 90 дни от края на годината. Периодичният преглед, контрол и оценка се документират, като се посочва датата на извършването им. Периодът обхваща текущата финансова година.
- (2) Въз основа на извършената проверка по ал. 1 и при необходимост от внасяне на промени в настоящите Правила, Съветът на директорите на Управляващото Дружество приема промени в настоящите Правила, които се внасят в КФН за одобрение по реда на чл. 18, ал. 1 и 2 ЗДКИСДПКИ в срок не по-късно от 7 дни след датата на приемането им.
  - (3) Управляващото Дружество е длъжно да уведоми Комисията за финансов надзор за всяка съществена промяна в процеса на управление на риска.
- Чл. 51. (1) Управляващото Дружество, от името и за сметка на Договорния фонд, разкрива публично най-малко веднъж годишно информация със следното съдържание:
1. информация относно целите и политиката във връзка с управлението на рисковете поотделно за всеки риск, която включва:
    - а. политики и процедури за управление на различните видове риск;
    - б. структурата и организацията на отдела за управление на риска;
    - в. обхват и характер на системите за отчет и измерване на риска;
    - г. политиките за хеджиране на риска чрез деривативни инструменти и неговата редукция, както и политиките и процедурите за наблюдение на постоянната ефективност на процесите по хеджиране и редукция на риска.
  2. информация относно използваните методи за оценка на всеки вид риск, както и описание на съответните вътрешни и външни показатели, които се вземат предвид при прилагането на метода на измерване.
- (2) Информацията по ал. 1 се разпространява чрез интернет страницата на Управляващото Дружество в срок до 30 дни от извършване на прегледа по чл. 50 и следва да е налична до следващия преглед.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1. Настоящите правила са приети от Съвета на директорите на Управляващо Дружество "Актив Асет Мениджмънт" АД с решение от 14.08.2023г., последващо са изменени от Съвета

на директорите с решение от 08.12.2023 г., и влизат в сила след получаване на одобрение от компетентния орган по ЗДКИСДПКИ.

§ 2. За всички въпроси, които не са изрично уредени в настоящите Правила, намират приложение разпоредбите на ЗДКИСДПКИ и останалото приложимо законодателство.

§ 3. В случай на несъответствие между разпоредби на настоящите Правила и на нормативен акт, прилага се последният, без да е необходимо изменение в Правилата, освен ако това изрично не се предвижда от нормативния акт или тези Правила.

За Управляващо дружество “Актива Асет Мениджмънт” АД, действащо от името и за сметка на Договорен Фонд “Актива Европейска Стратегия”:

/Олга Димитрова Йорданова,
Изпълнителен директор/

/Милен Асенов Минчев,
Прокурист/